

Upprättad:
2018-06-25

Handläggare:

Rektor F-6

Martin Adeteg

Tele 0522-69 71 56

Mail: martin.adeteg@uddevalla.se

Rektor 7-9

Christina Almqvist

Telefon 0522-69 72 51

Mail: christina.almqvist@uddevalla.se

Plan mot kränkande behandling inklusive dokumentation av arbetet för att motverka diskriminering

Gäller läsåret: 2018/2019

Utöver detta dokument sker löpande dokumentation av enhetens arbete för att motverka diskriminering.

1.	Inledning.....	1
2.	Värdegrund.....	1
2.1.	Norgårdenskolans värdegrund:.....	1
3.	Beskrivning av verksamheten och dess enheters specifika förutsättningar för likabehandlingsarbetet och arbetet mot diskriminering.....	2
3.1.	Så här beskrivs enhetens olika verksamheter.....	2
4.	Beskrivning av hur framtagande, samverkan, spridning, utvärdering m.m. av plan mot kränkande behandling samt dokumentationen av arbetet mot diskriminering sker.....	3
4.1.	Tidsplan – beskrivning av åtgärder under året	3
4.2.	Beskrivning av barnens/elevernas medverkan vid upprättande av planen och dokumentationen av arbetet mot diskriminering.....	3
4.3.	Beskrivning av personalens medverkan vid upprättande av planen och dokumentationen av arbetet mot diskriminering.....	3
4.4.	Åtgärder för att planen och dokumentationen av arbetet mot diskriminering ska bli känd i verksamheten (barn/elever/personal/vikarier/VFU-studenter m.m.).....	4
4.5.	Åtgärder för att planen och dokumentationen av arbetet mot diskriminering ska bli känd hos vårdnadshavare.....	4
4.6.	Beskrivning av hur uppföljning, utvärdering, dokumentation och sammanställning av enhetens arbete i enlighet med planen och dokumentationen av arbetet mot diskriminering sker	4
5.	Förebyggande och främjande åtgärder.....	4
5.1.	Att förebygga risken för kränkningar, diskriminering och trakasserier och främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter samt att arbeta främjande – så här arbetar verksamheten övergripande	5
5.1.1.	Så här medverkar personal/ elever i det förebyggande och främjande arbetet:.....	5
5.2.	Undersöka risker - kartläggning.....	6
5.2.1.	Vid kartläggningen/undersökningen av verksamheten har följande framkommit:	6
5.3.	Verksamhetens analys utifrån kartläggningen/undersökningen.....	9
5.4.	Åtgärder (diskriminering och trakasserier) och mål (kränkningar).....	10
5.5.	Åtgärder för att motverka trakasserier och sexuella trakasserier (diskrimineringslagen)	10
5.6.	Åtgärder/aktiviteter för att motverka kränkande behandling (6 kap skollagen)	11
5.6.1.	Utvärdering av FÖREGÅENDE LÄSÅRS mål och åtgärder/aktiviteter.....	11
5.6.2.	Mål och åtgärder/aktiviteter INNEVARANDE läsår 18/19.....	15
6.	Riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.....	18
6.1.	Förhållningssätt.....	18
6.2.	Syfte	18
6.3.	Vad menas med trakasserier och sexuella trakasserier?.....	18
6.4.	Förebyggande åtgärder.....	18
6.5.	Ansvar	19
7.	Upptäcka, anmäla, utreda, vidta åtgärder och följa upp	20
7.1.	Dessa rutiner har enheten för att upptäcka kränkningar, diskriminering och trakasserier:	20
7.2.	Dessa rutiner har enheten för att anmäla:	20
7.2.1.	Vad gör jag som elev om jag upplever/upptäcker diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och vill anmäla det?	21
7.2.2.	Vad gör jag som förälder eller anhörig om jag upplever/upptäcker att mitt barn eller annan elev blir utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och vill anmäla det?	21
7.2.3.	Så här anmäler personalen kränkning/diskriminering till rektor/förskolechef.....	21

7.2.4.	Så här anmäler rektor/förskolechef utredning om kränkning/ diskriminering till huvudmannen.....	21
7.3.	Dessa rutiner har verksamheten för att utreda.....	21
7.4.	Åtgärda och sätta stopp för kränkningarna och trakasserierna (när de inträffat).....	22
7.4.1.	Så här arbetar enheten med att bedöma vilka åtgärder som behövs:.....	22
7.4.2.	Så här arbetar enheten med dokumentation av åtgärderna:	22
7.4.3.	Så här arbetar enheten med uppföljning av åtgärderna:	22
7.4.4.	Så här arbetar enheten med utvärdering av åtgärderna:.....	23
7.4.5.	Så här informeras berörda barn/elever/vårdnadshavare om enhetens åtgärder:	23
8.	Klagomålshantering samt tillsyn över att bestämmelserna följs.....	23

1. Inledning

6. kap. skollagen har till syfte att skydda barn och elever mot kränkningar av deras värdighet. Diskrimineringslagen ska skydda mot att någon missgynnas eller kränks utifrån diskrimineringsgrunderna. **Diskriminering och kränkande behandling är förbjudet.** Förbuden är avsedda att motverka konkreta handlingar i individuella fall. Kränkningar kan förekomma i form av diskriminering, trakasserier eller genom kränkande behandling.

Verksamheterna måste bedriva ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter samt att förebygga och förhindra att kränkande behandling sker. Detta arbete dokumenteras i plan mot kränkande behandling.

Utbildningsanordnaren har en skyldighet att jobba med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Med aktiva åtgärder menas ett förebyggande och främjande arbete.

Aktiva åtgärder ska verka pådrivande och mana till ökade ansträngningar för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter på en mer generell och strukturell nivå. I diskrimineringslagen finns krav på att utbildningsanordnaren varje år skriftligen ska dokumentera arbete med aktiva åtgärder, åtgärder som vidtas och planeras, ange riktlinjer och rutiner samt redovisa hur samverkansskyldigheten fullgörs.

Om det trots allt inträffar händelser som uppfattas som kränkningar har verksamheterna en skyldighet att utreda och vidta åtgärder för att förhindra att det upprepas.

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling är en del av det systematiska kvalitetsarbetet. I detta dokument redogörs för hur enheten arbetar både med att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter samt att förebygga och förhindra att trakasserier och kränkande behandling sker.

Detta dokument ska revideras och upprättas varje år. Ansvarig för att detta genomförs är förskolechef/rektorer. Arbetet kring att motverka diskriminering ska dessutom dokumenteras löpande.

2. Värdegrund

2.1. Norgårdenskolans värdegrund:

Norgårdenskolan skall vara en plats för arbetsglädje och gemenskap där alla trivs och känner trygghet.

För att det här skall bli verklighet arbetar vi ständigt för:

- **Allas lika värde.**

Kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder gör ingen skillnad

för oss. Vi är alla lika viktiga och betydelsefulla.

- **Allas lika rätt att känna sig trygg.**

Vi arbetar för att stärka varandra och oss själva så att alla känner att man duger. Alla skall ha möjlighet att våga säga sin åsikt men också kunna ta ansvar för det man säger.

- **Att alla skall visa respekt för varandra.**

Vi visar hänsyn och omtanke. Vi använder ett vårdat språk som lyfter och stärker. Vi accepterar inte någon form av kränkning.

- **Att alla skall ta ansvar för sitt handlande.** Skolan är allas vår arbetsplats, där elever och personal har ett gemensamt ansvar för lärande och miljön.

3. Beskrivning av verksamheten och dess enheters specifika förutsättningar för likabehandlingsarbetet och arbetet mot diskriminering

3.1. Så här beskrivs enhetens olika verksamheter

Norgårdensskolan är en F-9 skola med ca 650 inskrivna elever läsåret 2017/2018.

7-9 har 382 elever, fördelat på 214 pojkar och 168 flickor.

F-6 har 254 elever, varav 138 är pojkar och 116 är flickor.

Grundsärskolan har 13 elever, fördelat på 6 pojkar och 7 flickor.

Skolan har två rektorer, med fördelning F-6 och 7-9 och en biträdande rektor på 7-9 och grundsärskolan.

Norgårdensskolans elevhälsa har tillgång till alla olika professioner och utöver det har det gjorts en specialsatsning på socialpedagoger riktade till åk 7-9. På Norgårdensskolan F-6 finns en förstelärare som i sitt uppdrag arbetar aktivt med värdegrundsarbete.

Skolans fritidshem är fördelat på fyra avdelningar.

Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. På skolans fritidshem arbetar fritidspedagoger och fritidsassistenter.

Förutsättningar för att barnen skall uppleva fritiden som meningsfull är att verksamheten är trygg, rolig och stimulerande där lek och skapande får stort utrymme och formas utifrån barnens ålder, mognad, behov, intressen och erfarenheter.

Det innebär att innehållet i verksamheten varierar beroende på barnens erfarenheter, situation, intressen, skolans inriktning eller närmiljöns resurser.

Lsåret 2016/2017 startades två nya verksamheter på Norgårdensskolan 7-9. Det är grundsärskolan samt en särskild undervisningsgrupp, Flexgruppen. Flexgruppen har plats för åtta elever och upptagningsområdet är Uddevalla kommun. Flexgruppen är avsedd för elever som är i behov av särskilt stöd helt eller till största delen av undervisningstiden. Alla elever som är inskrivna i Flexgruppen tillhör en klass, men det ser olika ut för varje enskild elev hur mycket/när eleven är i sin klass. I Flexgruppen arbetar två lärare och en habiliteringsassistent. Under läsåret 2017/2018 har det även anställts en socialpedagog till Flexgruppen.

Grundsärskolan har plats för 16 elever. I grundsärskolan arbetar två lärare och fyra habiliteringsassistenter.

Norgårdensskolan 7-9 har fyra arbetslag, Alpha, Beta, Gamma och Delta.

Norgårdensskolan F-6 har tre arbetslag, fritids F-3 och 4-6. Under läsåret 2018/2019 har F-6 anställt en biträdande rektor med riktat ansvar och fokus på fritidshemmets verksamhet.

4. Beskrivning av hur framtagande, samverkan, spridning, utvärdering m.m. av plan mot kränkande behandling samt dokumentationen av arbetet mot diskriminering sker

4.1. Tidsplan – beskrivning av åtgärder under året

April/ maj: Utvärdering av innevarande läsårs plan mot kränkande behandling, enkätundersökning till lärare och elever. Synpunkter från föräldrarådet inhämtas.

Maj: Utarbetande av reviderad plan.

Juni: Beslut tas om ny reviderad plan. Ny plan publiceras på skolans hemsida.

Augusti/ september: Arbete med att implementera planen i alla grupper på skolan samt att föräldrar informeras om planen på föräldramöten.

Oktober-mars: Arbete enligt planens direktiv.

Januari: Åtgärder/aktiviteter följs upp i arbetslagen.

4.2. Beskrivning av barnens/elevernas medverkan vid upprättande av planen och dokumentationen av arbetet mot diskriminering

Eleverna får i april/maj genom enkät utvärdera läsårets mål och ordningsregler.

I utvärderingen inhämtas elevernas åsikter och förslag på kommande läsårs

Plan mot kränkande behandling och ordningsregler. Ordningsregler arbetas fram på klassråd, elevråd och personalmöten utifrån värdegrundsarbetet.

4.3. Beskrivning av personalens medverkan vid upprättande av planen och dokumentationen av arbetet mot diskriminering

Utvärdering av läsårsspecifika mål och ordningsregler sker i april. I enkätundersökningen inhämtas personalens åsikter och förslag på kommande läsårs plan och ordningsregler.

Förslag på reviderad plan och nya mål tas fram av rektorerna i samverkan med skolans kuratorer och presenteras för personal. Revidering av ordningsregler sker i arbetslagen och reglerna antas under uppstarts dagarna av nytt läsårs.

4.4. Åtgärder för att planen och dokumentationen av arbetet mot diskriminering ska bli känd i verksamheten (barn/elever/personal/vikarier/VFU-studenter m.m.)

Elever/barn

Planen presenteras klassvis för alla elever vid läsårets början och efterföljs av gruppdiskussioner.

Personal

Planen aktualiseras av rektor/EHT/Värdegrundsgrupp vid läsårets uppstart samt vid återkommande diskussioner i arbetslaget.

Nya elever/föräldrar och nyanställd personal

Nya elever och föräldrar informeras om planen som finns att läsa på hemsidan. Nyanställda delges planen som en del av introduktionen.

VFU-studenter/praktikanter/vikarier

VFU-studenter/praktikanter får ta del av planen via handledaren på enheten. Planen finns tillgänglig för vikarier i särskild vikariepärm/Google drive. Den som anskaffar vikarie ansvarar för att visa pärmen och planen.

4.5. Åtgärder för att planen och dokumentationen av arbetet mot diskriminering ska bli känd hos vårdnadshavare

Planen presenteras på föräldramöten och diskuteras även i föräldrarådet under läsåret. Planen i sin helhet och en kortversion finns tillgänglig på Norgårdenskolans hemsida:

<https://www.uddevalla.se/utbildning-och-barnomsorg/grundskola/grundskolor/norgardenskolan/stod-halsa-och-trygghet.html>

4.6. Beskrivning av hur uppföljning, utvärdering, dokumentation och sammanställning av enhetens arbete i enlighet med planen och dokumentationen av arbetet mot diskriminering sker

Särskild grupp som utgörs av rektor på F-6, rektor 7-9, biträdande rektorer, kuratorer och socialpedagoger samt förstelärare F-6 träffas två gånger/termin för uppföljning av planen mot kränkande behandling och hur arbetet med planen fortgår. Under perioden mars-maj görs en utvärdering av planen och arbetet som skett utifrån den. Utvärdering av analysen sammanställs av den särskilda arbetsgruppen. Utvärderingen redovisas i den årliga kvalitetsredovisningen till Barn- och utbildningsnämnden.

5. Förebyggande och främjande åtgärder

Förebyggande arbete: Med detta menas ett arbete för att minimera risker för kränkningar, diskriminering och trakasserier och utgår från identifierade riskfaktorer.

Främjande arbete: Med detta menas ett arbete för att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling, lika rättigheter och möjligheter. Arbetet behöver inte utgå från identifierade problem.

Både förebyggande och främjande arbete sker i form av aktiva åtgärder.

5.1. Att förebygga risken för kränkningar, diskriminering och trakasserier och främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter samt att arbeta främjande – så här arbetar verksamheten övergripande

All personal skall vara föredömen för elever och grunden är att skapa goda och respektfulla relationer till eleverna. Personalen behandlar även varandra med respekt. Elevhälsan träffas varje vecka och går igenom alla anmälningar och utredningar om kränkningar. Elevhälsan har regelbundna träffar med arbetslagen. Arbetslagen arbetar aktivt med anpassningar för elever. Återkommande diskussioner förs i arbetslagen om bemötande, normer och pedagogens ledarskap i klassrummet. Elevhälsan har också särskilda strategimöten som ägnas åt främjande och förebyggande arbete.

5.1.1. Så här medverkar personal/ elever i det förebyggande och främjande arbetet:

Så här medverkar personal i det förebyggande och främjande arbetet:

- Varje termin inleds med att klasslärare respektive klassföreståndare går igenom och diskuterar planen mot kränkande behandling med sin klass.
- Klasslärare/klassföreståndare går igenom och diskuterar skolans regler och värderingar.
- Vid första föräldramötet på hösten informerar klasslärare/klassföreståndare om planen mot kränkande behandling.
- Planen i sin helhet samt en förkortad version finns tillgänglig på skolans hemsida: <https://www.uddevalla.se/utbildning-och-barnomsorg/grundskola/grundskolor/norgardensskolan/stod-halsa-och-trygghet.html>
- Skolan har två elevhälsoteam uppdelat i F-6 och 7-9 vilka finns tillgängliga för elever och personal.
- Skolkurator finns för konsultation för elever, personal och vårdnadshavare.
- Samverkan mellan klasslärare och elevhälsa både för enskilda elever och grupper.
- Skolpersonalen arbetar kontinuerligt med eleverna kring värderingar och attityder genom bl.a. konflikthantering, samarbetsövningar och dialog kring språkbruk. Samverkan sker i och mellan arbetslagen för att brygga över mellan klasser och årskurser.
- Personalen är lyhörd för elevernas uttalade och outtalade behov genom t.ex. samtal och observation.
- Värdegrundsfrågor diskuteras kontinuerligt i personalgruppen. Målsättningen är att ha gemensamma temadagar med detta ämne under läsåret.
- Skolan arbetar aktivt för att personalen upprätthåller ett salutogent förhållningssätt samt en strävan att bygga trygga relationer till eleverna.
- Vid gruppindelningar är personalen medveten om vikten av gruppens sammansättning för att främja goda relationer och situationer.
- Personalen reagerar genast på kränkande tilltal och handlingar.

- Personalen håller i gruppstärkande aktiviteter t.ex. vandringar, paddlingsutflykter, temadagar och den årliga Unda-dagen.
- Samtal med elever, upprättande av åtgärdsprogram.
- Rastvakter, vuxna som rör sig bland eleverna.
- Fredagsaktiviteter för eleverna.
- Norgårdenskolans F-9 samverkar i att trygga upp i omklädningsrummen.
- Skolvårdar och socialpedagoger finns nära eleverna under raster på högstadiet.
- Skolans ordningsregler diskuteras regelbundet och finns uppsatta väl synliga i klassrummen och på andra ställen på skolan.
- Matvårdar i matsalen.
- Vuxna äter tillsammans med eleverna.

Så här medverkar elever i det förebyggande och främjande arbetet:

- Eleverna deltar i enkätundersökningar kopplat till värdegrundsarbetet inklusive trivsel, trygghet och studiero.
- Alla elever i åk 4 och 8 har hälsosamtal med skolsköterska där frågor om trygghet och kränkningar ingår.
- Eleverna deltar i arbetet att kartlägga den fysiska och psykiska arbetsmiljön.
- Klassråd och elevråd har en stående punkt kopplat till värdegrundsarbetet.
- Alla klasser har regelbundna klassråd. Här diskuteras veckan, vad som händer framöver, särskilda frågeställningar som är angelägna hos eleverna. Härifrån tar man med sig frågor som klassen har till elevrådet. Varje klass har representanter i elevrådet.
- Elevrådet träffas en gång i månaden och här diskuteras frågor som är viktiga ur ett elevperspektiv, samt olika typer av ansvar förmedlas ut från skolledningen för ökad delaktighet bland eleverna i skolans utveckling.
- Eleverna uppmuntras att prata med en vuxen om de får kännedom om kränkande tilltal och handlingar.

5.2. Undersöka risker - kartläggning

Kartläggning av situationen i skolan/fritidshem sker varje år genom att personal och elever besvarar läsårets Trivsel- och Trygghetsenkät. Syftet är att undersöka om det pågår- eller finns risker för kränkningar, diskriminering eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten. Efter enkäten sammanställs svaren och resultatet analyseras och diskuteras i de olika arbetslagen, elevhälsoteamet och på APT.

5.2.1. Vid kartläggningen/undersökningen av verksamheten har följande framkommit:

Sammanställning Trivsel- och trygghetsenkät F-6 vårterminen 2018

Under vårterminen 2018 utvärderade eleverna skolans verksamhet utifrån planen mot kränkande behandling och diskriminering, genom att svara på Trivsel- och trygghetsenkäten.

142 elever i åk F-3 har besvarat frågorna i Trivsel- och Trygghetsenkäten vårterminen 2018. 63 % känner sig 😊 34% känner sig 😐 3% känner sig ☹, när de tänker på skolan. 87 % känner sig 😊 när de tänker på klasskamraterna. 100 % vet vilka regler som gäller på skolan och 96 % känner också att de kan få hjälp av en vuxen på skolan om de behöver det.

98 elever i åk 4-6 har besvarat frågorna i Trivsel- och Trygghetsenkäten vårterminen 2018. 83 % uppger att de trivs i skolan och 15 % uppger att de trivs sådär i skolan. 2 % svarade att de ej trivdes.

83 % trivdes med sin klass och 16 % trivdes sådär med sin klass. 1 % trivdes ej i sin klass. 99 % visste vilka regler som gäller på skolan. 94 % känner att de kan få hjälp av någon vuxen när det behöver det.

Vad gäller elevernas upplevelse av studiero, framkommer att 1 % av eleverna i åk 4-6 inte upplever studiero. I åk F-3 upplever 11 % bristande studiero. I övrigt varierar svaren mellan ja och sådär.

I de öppna frågorna om saker på skolan som var bra respektive mindre bra, uttrycker eleverna som svarat, att merparten är nöjda med sin skola och kompisarna. Det finns också många kommentarer där man vill att vuxna skall finnas närvarande samt att eleverna tycker om de vuxna som finns på skolan.

Utifrån den öppna frågan om vad man kan göra för att öka trivsel och trygghet på skolan, är det främsta önskemålet att det finns fler rastvakter utspridda, för att förhindra konflikter och hjälpa om det skulle ske. Duscharna, toaletterna och omklädningsrummen benämns av flera elever i åk 4-6, som mindre bra och lyfts som förbättringsområden.

På den öppna frågan om vad man önskar få mer inflytande i när det gäller skolan, svarade eleverna att de önskade kunna påverka rasterna såsom att få vara inne när det är dåligt väder och påverka vilka böcker som finns i biblioteket. Man önskade också inflytande över skolmaten samt roligare skolgård.

124 fritidsbarn i åk F-3 samt 21 fritidsbarn i åk 4-6 har svarat på frågor om fritidshemmen i Trivsel -och Trygghetsenkäten.

I åk F-3 kände 76 % sig 😊 när de tänkte på fritids och 18 % 😐. 6 % har svarat ☹.

96 % känner att de kan få hjälp av vuxna på fritids om du behöver.

I åk 4-6 är det 90 % som trivs på fritids och känner sig trygga samt 95 % som känner att de kan få hjälp av vuxna om de behöver det.

14 % har svarat att de någon gång känt sig kränkta på skolan. 86 % av de som upplevt sig utsatta någon gång, har svarat att de har fått hjälp av en vuxen när det skett.

En del elever har uppgett att det finns platser på skolan som känns otrygga, där 8 elever i åk F-3, nämner ”torget”. Även lekboden och fotbollsplanen nämns. Några elever i åk F-6 nämner otrygghet vid högstadiet/större elever samt fotbollsplan. Omklädningsrum nämns också.

Elevernas svar ligger till grund för skolans fortsatta arbete i att skapa en skola som präglas av trygghet och trivsel.

Sammanställning av Trivselenkät åk 7-9 vårterminen 2018

Under vårterminen 2018 utvärderade eleverna på åk 7-9 skolans verksamhet utifrån planen mot kränkande behandling och diskriminering, genom att svara på Trivselenkäten. 279 elever av 382 elever i årskurs 7-9 har besvarat på Trivselenkäten 2018.

Vad gäller trivsel så uppger 48 % av eleverna som svarat; att de trivs mycket bra i skolan, 35,1 % svarar; ganska bra. 11,8 % svarar; varken bra eller dåligt 1,8 % svarar; mycket dåligt. En öppen fråga ställs om vad eleverna tycker behöver förändras för att trivas bättre. Där framkommer önskemål om förändring i omklädningsrum, killarnas duschar, mer sittplatser i övre matsalen, attityd hos viss personal, ändringar i schemaläggning där flera önskar att idrott ska vara efter lunch för att på bättre sätt orka. Kommentarer såsom önskemål om fler soffor, mysigare torg ”torget”, mer att göra på rasterna och tillgång till biljardbordet.

På frågan om det finns någon plats på skolan, där man inte känner sig trygg så har 88,2 % svarat nej och 11,8 % har svarat ja. Eleverna uppger platser på skolan, där de inte känner sig trygga varpå det framkommer att korridorerna generellt kan upplevas som otrygga. Elever har också nämnt otrygghet i klassrummen. På frågan hur ofta man känner sig trygg i skolan har 56,6 % svarat alltid, 33,3 % oftast, 6,1 % då och då, 2,5 % sällan och 1,4 % aldrig.

Frågan ställs till eleverna om de känner att de kan vända sig till en vuxen i skolan för att be om hjälp, när man behöver. Där har 45,2 % svarat flera vuxna, 28,3 % har svarat 2-3 vuxna, 15,8 % en vuxen och 10,8 % ingen vuxen.

När det gäller frågan om elevernas upplevelse av studiero, svarar 16,8 % mycket bra, 45,5 % ganska bra, 24,7 % varken bra eller dåligt samt 12,9 % ganska dålig. I kommentarerna kopplat frågan beskriver eleverna att det har att göra med vilken lärare man har och att elevernas respekt gentemot lärare borde bli bättre oavsett lärare, vilket påverkar studiero.

På frågan om det förekommer trakasserier på skolan svarar 7,9 % ofta, 14 % ibland, 24,4 % sällan, 25,4 % nästan aldrig, 28,3 % aldrig. Vad gäller specifikt sexuella trakasserier svarar 5 % ofta, 7,2 % ibland, 14,7 % sällan, 20,1 % nästan aldrig och 53 % aldrig.

På frågan om det förekommer upprepade kränkningar/mobbning svarar 10,4 % ofta, 13,3 % ibland, 25,4 % sällan, 24,7 % nästan aldrig och 26,2 % aldrig. 11,5 % upplever att det förekommer diskriminering ofta, 15,8 % ibland, 16,8 % sällan, 25,8 % nästan aldrig och 30,1 % aldrig. Vanliga exempel som tas upp är att eleverna utsatts för rasistiska och sexistiska uttryck, från andra elever. Ingen upplever att man blir diskriminerad av lärare eller annan personal. 63,3 procent av de som blivit utsatta för upprepade kränkningar/diskriminering, har inte berättat för någon vuxen om de obehagliga händelserna

En fråga ställs om eleverna upplever att eleverna själva, lärare och övrig personal respekterar varandra. 65,6 % svarar ja och 34,4 % nej. Många nämner att elever inte respekterar lärare. Några upplever även att elever behöver bli bättre på att respektera varandra. En elev upplever sig inte bli respekterad av lärare och vissa påpekar attityden från viss personal. I enkäten framkommer vidare att 65,9 % upplever att det ofta förekommer svordomar och grova ord på skolan.

Trivselenkät Grundsärskolan

Grundsärskolans elever har fått välja typ av enkät, varav en riktad mot 7-9 och en lättare variant riktad mot F-3. Det är 8 elever av 13 som har svarat på enkäten.

Det framkommer att eleverna i grundsärskolan är trygga och trivs i skolan. Ingen uttrycker att det finns någon plats på skolan som är otrygg. Eleverna har en eller flera vuxna att vända sig till vid behov. De är även trygga med lärarna och habiliteringsassistenterna. Alla som svarat upplever att studieron är mycket bra eller ganska bra. När det gäller vårdat språk uppger eleverna att det förekommer grovt språk på skolan, men att de aldrig eller sällan får grova ord sagda till sig. Enkäterna visar även att det kan förekomma upprepade kränkningar/mobbning, trakasserier och diskriminering på skolan, men att eleverna i grundsärskolan sällan upplever det riktat till sig. När det gäller sexuella trakasserier upplever ingen att det förekommer på skolan.

5.3. Verksamhetens analys utifrån kartläggningen/undersökningen

Åk F-6 och Fritids

Vad gäller resultatet av årets Trivsel- och trygghetsenkät, framkommer att eleverna upplever hög grad av trivsel och trygghet på skolan. Eleverna uppger att de har stort förtroende för de vuxna på skolan.

Vad gäller otrygga platser, vilka eleverna i F-6 nämner, kommer ökad samverkan ske mellan F-9 och fritids under kommande läsår. Bl.a. kommer det finnas mer vuxna från högstadiet vid ”torget”. Även rutiner kring rastvaks-schema på F-6 kommer att ses över mer i detalj, för att förebygga kränkningar och öka känsla av trygghet hos eleverna.

Behovsområden inför läsår 18/19, bedöms kvarstå från läsåret 17/18, där ett aktivt arbete mot ökad trygghet, tillit och studiero, behöver finnas i det dagliga arbetet på olika nivåer.

Åk 7-9 och Grundsärskolan

Vad gäller resultatet av årets Trivselenkät för åk 7-9 har det skett en positiv utveckling kring trivsel, trygghet och studiero jämfört med förra året. Orsaken till detta kan vara flera men det kan konstateras att det har skett en utökning av socialpedagoger som har i särskild uppgift att röra sig ute bland elever och arbeta för trygghet och goda relationer. Rektor har även haft trygghet och studiero som särskilda fokusområden under läsåret. Arbete har skett för att utveckla det aktiva lärarstödet och anpassningar i undervisningen. Lärare, socialpedagoger och kurator har arbetat klassvis under studiepass med fokus på trygghet och studiero.

Även om det skett en positiv utveckling finns behov att fortsätta arbeta mot de övergripande målen som skolan har: Respekt, trygghet, studiero och vårdat språk.

Det finns inga nya önskemål om nya läsårsspecifika mål utan både personal och elever önskar ha kvar dessa. Otrygga platser som behöver ses över är korridorer generellt, killarnas omklädningsrum men även att klassrum kan vara otrygga platser. Skolan behöver arbeta vidare med lärares ledarskap och anpassningar för att öka studieron och tryggheten i klassrummet. När det gäller trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminering behöver elever bli trygga i att kunna berätta för vuxna om dessa händelser. Enkäten visade att även om det skett en ökning i att elever har en eller flera vuxna att vända sig till så berättar många inte om det när det gäller de här frågorna.

Den utökning som skett av nya socialpedagoger under läsåret 2017-2018 ger ökade förutsättningar att arbeta främjande och förbyggande kring allas respekt/allas lika värde, trygghet och studiero. Enkäten visar att Grundsärskolans elever är trygga och trivs i skolan. Eleverna har en eller flera att vända sig till vid behov. Vidare framkommer av lärares enkät att det är viktigt att Grundsärskolans elever inte glöms bort när det gäller schemabrytande aktiviteter.

5.4. Åtgärder (diskriminering och trakasserier) och mål (kränkningar)

Målet med respekt och allas lika värde skall genomsyra hela verksamheten. All personal och alla elever ska ha kunskap om diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier.

5.5. Åtgärder för att motverka trakasserier och sexuella trakasserier (diskrimineringslagen)

Innehåll/beskrivning av åtgärd	Uppföljning	Utvärdering	Ansvarig	Slutsatser/sammanfattande redogörelse
Alla trakasserier och sexuella trakasserier ska anmälas och utredas.	Skер löpande på EHT samt i arbetslagen.	Trivselenkät under läsåret.	All personal.	Skolan har genom att uppmärksamma och utvärdera, ökat medvetenheten om att ytterligare metodutveckling för att förebygga och förhindra att trakasserier sker.
F-6/Fritids Fritidspersonal arbetar kontinuerligt med jämställdhetsperspektiv. Det finns också ett centralt uppdrag på kommunnivå. Alla elever ges kunskap om diskrimineringslagen i undervisningssammanhang samt fritids. Föräldrar bjuds in till föreläsning med Säkra Varje Unge.	Skер löpande på EHT och i arbetslagen.	Skер löpande på EHT och i arbetslagen.	All personal.	
7-9/ Grundsärskolan Socialpedagoger/ kurator informerar alla i åk 7 om de olika diskrimineringsgrunderna i samband med att planen mot kränkande behandling introduceras vid läsårsstart. Arbetet genomförs och följs upp på klassföreståndartid/studiepass samt vid särskilda temadagar. En plan för temadagarna ska göras.	Arbetet genomförs och följs upp på klassföreståndartid /studiepass på måndagar samt vid särskilda temadagar enligt årshjul.	Uppföljning av åtgärder/aktiviteter i januari samt trivselenkät vid läsårets slut.	Rektor, lärare och elevhälsan.	Pågående och kontinuerligt arbete. Det finns behov av att fortsätta och utveckla arbetet under läsåret 18/19.

I undervisningen arbetar särskilt SO- lärare med diskrimineringsgrunderna utifrån olika perspektiv i alla årskurser.	Uppföljning av lärare.		Rektor och lärare.	
Medverka i Erasmusprojektet samt Ugandaprojektet för ökad förståelse och tolerans.	Uppföljning sker löpande.	Utvärderas inom projektet samt av elever. Även via trivselenkät i slutet av läsåret.	Rektor och förstelärare.	
7-9/ Grundsärskolan Föreläsning "Säkra varje unge" v 46 för att ge ökad kunskap om nätkränkningar, sexuella trakasserier på nätet.	På EHT och i möten med arbetslagen.	Trivselenkät i slutet av läsåret.	Rektor och kurator.	

5.6. Åtgärder/aktiviteter för att motverka kränkande behandling (6 kap skollagen)

5.6.1. Utvärdering av FÖREGÅENDE LÄSÅRS mål och åtgärder/aktiviteter

Mål	Åtgärd / aktivitet	Har genomförts/ Har inte genomförts (ange orsak)	Utvärdering Har målet uppnåtts?	Om målet ej nåtts - kvarstår behovet? Beskriv i så fall kommande åtgärder/aktiviteter	Om åtgärden/aktiviteten ej genomförts – finns behov att genomföra den kommande läsår?
Alla på Norgårdensskolan skall möta och mötas med respekt utifrån den man är/väljer att vara. Olikhet är bra och skolans uppgift är att arbeta med de olika diskrimineringsgrunderna.	F-6/fritids Arbete med synen på olikheter och acceptans av olikhet utifrån Diskrimineringsgrunderna skall genomsyra hela verksamheten. Rutiner skall skapas för utvärdering och utveckling av planen. Planen skall utvecklas i samband med varje terminsslut. Ansvarig: Samordnare i arbetslagen.	F-6/fritids F-6/fritids har tagit fram en vision 2020, som en del i värdegrundarbete, där acceptans kring olikheter lyfts. Det pågår ett ständigt arbete utifrån skolans värdegrund och ordningsregler. Klasserna har arbetat med värdegrundsfrågor. Arbetslagen stöttar varandra i arbetet mot diskriminering och är i utvecklingsarbete kring hur arbetet ska fungera på bästa sätt, både främjande, förebyggande och åtgärdande. Kontinuerlig dialog/diskussion bland personal kring kränkningar och diskriminering- Kränkingsanmälningar görs av personal. En tydliggörande rutin/checklista skapades under ht17.	F-6/fritids Målet har delvis uppnåtts, men är av sådan karaktär att det behöver kvarstå och fortsatt aktivt arbetas med. En ökad samsyn upplevs finnas bland personal och elever kring innebörden av likabehandling. Detta kan delvis bero på upprättade och förtydligande rutiner och värdegrund/förhållningssätt.	F-6/fritids Önskemål från personalen om att målet kvarstår kommande läsår.	F-6/fritids Målet är av sådan karaktär att behovet av att aktivt arbeta med likabehandling/acceptans, kommer att kvarstå över tid. Målet kvarstår därför även läsåret 18/19.

	<p>7-9 Klassföreståndartid/ studiepass på måndagar används till att arbeta med likabehandlingsmålen och värdegrund.</p> <p>Socialpedagog och kurator samtalar i klasserna i åk 7 om likabehandlingsplanen och målen i samband med läsårsstart och temadagar. Planeras att genomföra detta även i åk 8 och 9.</p>	<p>7-9 Har genomförts. Klassföreståndartid/ studiepass har använts till att arbeta med likabehandlingsmålen och värdegrund. I SO undervisning har lärare arbetat med diskrimineringsgrunderna utifrån olika perspektiv i alla årskurser.</p> <p>Har genomförts i alla 7:or men ej i anslutning till läsårets start utan senare under terminen Socialpedagog och kurator har ej hunnit arbeta med planen som planerat i åk 8 och 9 då annat fått prioriterats. Däremot har åtgärdande punktinsatser i olika klasser genomförts utifrån behov av socialpedagoger och kurator.</p> <p>Under vt 17/18 har en utökning av socialpedagoger skett Detta har möjliggjort utökade aktiviteter i klasser utifrån målet på schemabrytande dagar.</p> <p>Grundsärskolan I grundsärskolan har enbart lärare arbetat med målen och planen. Teaterbesök Justine har genomförts. I enkäterna framkommer att eleverna har en fin människosyn och respekterar olikheter</p>	<p>7-9 Insatser har genomförts, men målet kommer att kvarstå framåt. Fortsatt arbete behövs under läsåret 18/19.</p> <p>Har delvis genomförts. Målet är av sådan karaktär att det behöver kvarstå.</p> <p>Grundsärskolan Målet kvarstår. Viktigt att inte glömma bort särskolans elever i samband med schemabrytande aktiviteter.</p>	<p>7-9 Målet kvarstår. Göra en plan för hur arbetet med allas lika värde och diskrimineringsgrunderna Ska se ut i åk 7, 8 och 9.</p> <p>Använda schema-brytande dagar till att arbeta med olika teman utifrån allas lika värde/ diskrimineringsgrunderna. Fortsätta arbeta med goda relationer.</p> <p>Grundsärskolan Samma som grundskolan</p>	<p>7-9 Pågående och kontinuerligt arbete. Behov av att fortsätta och utveckla arbetet under läsåret 18/19.</p> <p>Ja, pågående och kontinuerligt arbete.</p> <p>Grundsärskolan Pågående och kontinuerligt arbete.</p>
<p>Alla elever på Norgårdensskolan skall känna trygghet i sin skolmiljö, de ska känna tillit till vuxna på skolan.</p>	<p>Personalen skall i vardagen genom närhet och stöd, kontinuerligt arbeta med tillit och trygghet.</p> <p>F-6/fritids Elevrådsrepresentanterna kartlägger situationer och platser där det</p>	<p>Skall ske i det dagliga arbetet och avser all personal.</p> <p>F-6/fritids Arbetet har genomförts delvis. Kartläggningen har genomförts klassvis vid varje höstterminsstart i</p>	<p>Sker i det dagliga arbetet. Elevenkäterna visar på goda resultat.</p> <p>F-6/fritids Utifrån enkätsvar samt personalens upplevelse har målet således uppnåtts, men är</p>	<p>Skall kvarstå.</p> <p>F-6/fritids Pågående arbete. Behovet anser kvarstå och arbetslagen vill ha möjlighet att</p>	<p>Skall kvarstå.</p> <p>F-6/fritids Pågående arbete. Behovet anses kvarstå och arbetslagen vill ha möjlighet att</p>

	<p>finns en förhöjd risk för kränkningar. Klassföreståndare och fritids samlar in information och vidtar åtgärder och aktiviteter. Kartläggning av skol- och fritidsmiljö skall ske i samband med varje terminsstart.</p>	<p>åk 4-6. F-3 har genomfört arbetet genom att tillsammans med eleverna kartlägga platser där det finns förhöjda risker för kränkningar. Önskemål om tydligare och gemensamma direktiv kring hur och när.</p> <p>Trivsel-och trygghetsenkät har skickats ut varje termin av kurator till alla elever. Eleverna har i enkätundersökning uppgivit hög grad av tillit/trygghet till de vuxna på skolan.</p> <p>Arbete pågår kontinuerligt med att eleverna skall känna trygghet och tillit såsom genom gruppstärkande övningar. Personalen arbetar med tillit och trygghet genom att vara aktiva och närvarande med syfte att vara lyhörda för grupper och individers behov.</p>	<p>av sådan karaktär att det behöver kvarstå då detta är ett arbete som ständigt behöver vara igång och utvecklas. Personalen upplever tryggare elevgrupper.</p>	<p>fortsätta arbetet under läsåret 18/19.</p> <p>Personalen önskar fortsatt arbete med gruppstärkande aktiviteter, både i egna grupper men också gruppöverskridande/årskursöverskridande.</p> <p>Fritidspersonalen upplever att ökad kartläggning från barnen behövs kommande läsår.</p>	<p>fortsätta arbetet under läsåret 18/19.</p>
	<p>7-9/ Grundsärskolan Personalen och skolvårdarna fortsätter att röra sig ute bland eleverna i korridorerna. Skolvårdarna och socialpedagogen har i särskilt uppdrag att röra sig i korridorerna, främst på morgonen för att hjälpa elever in på lektion. Personal äter tillsammans med eleverna. Schema för matvärdar finns. Följs upp genom elevrådet.</p>	<p>7-9/ Grundsärskolan Har genomförts Skolvårdarnas uppdrag har dock förändrats något. Vt 2018 har utökning av socialpedagoger medfört att fler personal har möjlighet att vistas ute bland elever och på utsatta platser.</p>	<p>7-9/ Grundsärskolan Kontinuerligt och pågående arbete.</p>	<p>7-9/ Grundsärskolan Arbetet fortsätter under läsåret 18/19 med samma aktiviteter som under innevarande läsår. Personalen, socialpedagogerna och skolvårdarna fortsätter att röra sig ute bland eleverna i korridorerna. Följs upp genom elevrådet samt trivselenkät.</p>	<p>7-9/ Grundsärskolan Pågående arbete och fortsatt behov av att arbeta vidare under läsåret 18/19</p>
<p>Eleverna skall ha studiero och känna trygghet i skolan.</p>	<p>Arbeta med ordning och struktur i enlighet med begreppet trygghet och studiero i skollagen kap 5. Avser all</p>	<p>F-6/fritids Har genomförts. Arbete med tydlig lektionsstruktur och kontinuerliga samtal om vad studiero innebär samt dialog med eleverna</p>	<p>F-6/fritids 100 % i åk F-3 och 99 % i åk 4-6 uppger i elevenkäten att de är införstådda med vilka</p>	<p>F-6/fritids Skall ske varje läsår.</p>	<p>F-6/fritids Skall ske varje läsår.</p>

	<p>personal.</p> <p>Skolans ordningsregler ska revideras och Implementeras varje läsår. Rektor ansvarar för detta.</p> <p>F-6/fritids. Varje lärare skapar en lektionsstruktur Med tydlig start och avslut. Diskussion om vad begreppet studiero/ arbetsro innebär, skall ske på klassråd och föräldramöten.</p> <p>7-9/ Grundsärskolan Tydlig struktur på lektioner med start och stopptid på tavlan. Insamling av mobiltelefoner innan lektioner börjar.</p>	<p>kring respekt och hänsyn. Diskussioner på gemensamt APT med kurator samt rektor har ägt rum, för att fördjupa sig i innebörden samt problematisera. Personalen upplever att eleverna har ökad medvetenhet kring studiero.</p> <p>F-6/fritids: Har genomförts. Skolans ordningsregler har tillsammans med all personal arbetats fram och är synligt uppsatta på många platser i skolan. Ordningsreglerna är kommunicerade med elever och vårdnadshavare och används i det dagliga arbetet.</p> <p>Personalen har både i förebyggande och åtgärdande situationer samtalat och diskuterat med eleverna kring begreppen och dess innebörd.</p> <p>7-9/ Grundsärskolan Rutin för detta finns som lärare kommit fram till gemensamt. Dock framkommer att alla lärare inte följer den överenskomna strukturen.</p> <p>I Grundsärskolan följer lärare rutinen och det fungerar bra.</p>	<p>ordningsregler som finns på skolan.</p> <p>F-6/fritids: Pågående arbete</p> <p>Målet har delvis uppnåtts och arbetet kommer att fortgå.</p> <p>7-9/ Grundsärskolan Pågående arbete.</p>	<p>F-6/fritids: Pågående arbete. Behovet anses kvarstå och arbetslagen vill ha möjlighet att fortstätta arbetet underläsåret 17/18.</p> <p>7-9/Grundsärskolan Pågående arbete och det finns behov av att fortsätta och förbättra detta arbete under läsåret 2018/2019</p> <p>Ordningsreglerna följs upp i april 2019 genom elevrådet. Enkät-Undersökning/ utvärdering i april/maj 2019.</p>	<p>F-6/fritids: Pågående arbete. Behovet anses kvarstå och arbetslagen vill ha möjlighet att fortsätta arbetet under läsåret 17/18.</p> <p>7-9/Grundsärskolan Pågående arbete och det finns behov av att fortsätta arbetet med trygghet och studiero under läsåret 18/19.</p>
<p>Alla på Norgårdensskolan skall ha ett vårdat språk (Avser 7-9).</p>	<p>7-9 Alla vuxna ska direkt markera vid förekomst av ovårdat språk.</p>	<p>7-9 Genomförs hela tiden.</p>	<p>7-9 Fortsätta arbetet under läsåret 18/19. Att på olika sätt arbeta med målet vårdat språk.</p>	<p>7-9 Alla vuxna fortsätter att markera direkt vid förekomst av ovårdat språk.</p> <p>Viktigt att även vuxna har ett vårdat språk mot varandra. Arbeta med vårdat språk som en del i värdegrundsarbetet.</p>	<p>7-9 Aktiviteten har genomförts men det är ett pågående arbete och fortsatt behov finns under läsåret 18/19.</p>

5.6.2. Mål och åtgärder/aktiviteter INNEVARANDE läsår 18/19

Mål	Åtgärd/ aktivitet	Ansvarig	Hur ska åtgärden/ aktiviteten genomföras och följas upp?	Hur ska åtgärden/ aktiviteten utvärderas?
<p>Alla på Norgårdensskolan skall möta och mötas med respekt utifrån den man är eller väljer att vara. Olikhet är bra och skolans uppgift är att arbeta med alla de olika diskrimineringsgrunderna</p>	<p>F-6/fritids Arbetet med synen på olikhet och acceptans av olikhet utifrån diskrimineringsgrunderna skall genomsyra hela verksamheten.</p> <p>Personalen ska arbeta med genusperspektiv.</p> <p>Fortsatt utbildning utifrån lagstiftning.</p> <p>7-9/ Grundsärskolan Målet med respekt och allas lika värde skall genomsyra hela verksamheten. Fortsätta arbeta med goda relationer.</p> <p>Socialpedagoger och kurator introducerar tillsammans med lärare planen mot kränkande behandling i alla åk 7 i samband med läsårsstart. Arbetet genomförs och följs upp på klassföreståndartid /studiepass på måndagar samt vid särskilda temadagar enligt årshjul (socialpedagoger).</p> <p>Medverka i Erasmusprojektet samt Ugandaprojektet för ökad förståelse och tolerans.</p>	<p>F-6/fritids Rektor/kurator.</p> <p>7- 9/ Grundsärskolan Arbetslagen 7-9 tillsammans med kurator och socialpedagoger.</p> <p>Förstelärare och rektor.</p>	<p>F-6/fritids Arbetet skall ske löpande. Uppföljning sker i samband utvärdering.</p> <p>7-9/ Grundsärskolan Arbetet genomförs och följs upp på klassföreståndartid/ studiepass på måndagar. Åtgärder/aktiviteter följs upp i januari.</p> <p>Följs även upp på APT/EHT och strategimöten.</p> <p>Följs upp löpande.</p>	<p>F-6/fritids Trivsel- och trygghetsenkät till eleverna i april/maj 2019. Enkät till personalen i april/maj 2019 i vilken målen för planen mot kränkande behandling utvärderas.</p> <p>7-9/ Grundsärskolan Enkätundersökning till elever och personal. Utvärdering/ enkätundersökning genomförs av kurator i april/ maj 2019.</p> <p>Erasmus utvärderas inom projektet. Utvärdering utifrån skolans mål med respekt och allas lika värde utvärderas via enkät i slutet av läsåret.</p>
<p>Alla elever på Norgårdensskolan skall känna trygghet i sin skolmiljö, de skall känna tillit till vuxna på skolan.</p>	<p>Personalen skall i vardagen genom närhet och stöd, kontinuerligt arbeta med tillit och trygghet.</p>	<p>All personal.</p>	<p>Skall ske i det dagliga Arbetet.</p>	

	<p>F-6/fritids Elevrådsrepresentanterna kartlägger situationer och platser där det finns en förhöjd risk för kränkningar. Klassföreståndare och fritids samlar in information och vidtar åtgärder och aktiviteter.</p> <p>Upprätta tydliga och gemensamma rutiner kring hur och när kartläggning sker.</p> <p>7-9/ Grundsärskolan Socialpedagoger, skolvårdar och övrig personal fortsätter att röra sig ute bland eleverna på platser som i enkätundersökning visat sig ha förhöjd risk för kränkningar (korridorer, Torget, matsal, omklädningsrum,). Skolvårdar och socialpedagoger har i särskilt uppdrag att röra sig bland elever på morgonen för att hjälpa elever in på lektion. Personal äter tillsammans med eleverna. Schema för matvårdar finns.</p>	<p>F-6/fritids Klassföreståndare och fritids.</p> <p>Rektor/kurator.</p> <p>7-9/ Grundsärskolan All personal</p>	<p>F-6/fritids Kartläggning av skol-fritidsmiljö skall ske i samband med varje terminsstart.</p> <p>7-9/ Grundsärskolan Följs upp genom elevrådet samt EHT.</p>	<p>F-6/fritids Trivsel- och Trygghetsenkät till eleverna i april/maj 2019. Enkät till personalen i april/maj 2019 där målen i planen mot kränkande behandling utvärderas. Resultaten sammanställs och analyseras.</p> <p>7-9/ Grundsärskolan Utvärderas i trivselenkät i april/maj 2019. Enkäten sammanställs av skolkurator.</p>
<p>Alla elever skall ha studiero.</p>	<p>Arbeta med ordning och struktur i enlighet med begreppet trygghet och studiero i skollagen kapitel 5.</p> <p>Skolans ordningsregler ska revideras och implementeras varje läsår.</p>	<p>Avser all personal.</p> <p>Rektor.</p>	<p>Skall ske i det dagliga arbetet.</p> <p>Vid start varje läsår.</p>	<p>Trivsel- och Trygghetsenkät till eleverna i april/maj 2019.</p> <p>Personalenkät i april 2018 vari målen för planen mot diskriminering och kränkande behandling utvärderas.</p>

	<p>F-6/fritids Varje lärare skapar en lektionsstruktur med tydligt avslut. Diskussion om vad begreppet arbetsro innebär skall ske på klassråd och föräldramöten</p> <p>7-9/ Grundsärskolan Arbeta med aktivt lärarstöd extra anpassningar. Tydlig struktur på lektionerna med start och stopptid på tavlan. Insamling av mobiltelefoner innan lektionen börjar</p> <p>Socialpedagoger arbetar tillsammans med lärare i alla åk 7 vid terminsstart kring studiero och skapar trivselregler i varje klass. Dessa följs upp av klassföreståndare på studiepass på måndagar.</p>	<p>F-6/fritids Respektive lärare.</p> <p>7-9/ Grundsärskolan Samtliga Lärare.</p>	<p>F-6/fritids Utvecklas under lärarlagsmöten/arbetslagsmöten, tillsammans med EHT.</p> <p>7-9/ Grundsärskolan Studiero har lagts in som stående punkt på arbetslagens dagordning för arbetslagsmöten.</p> <p>Ordningsreglerna följs upp i elevrådet. Följs även upp på APT, arbetslag, EHT-strategimöten.</p>	<p>F-6/fritids Elevenkät och personalenkät skickas ut under läsåret och sammanställs av kurator. Analys görs av EHT.</p> <p>7-9/ Grundsärskolan Löpande enkätundersökningar till elever, kring studiero.</p> <p>Utvärderas i trivselenkäten till personal och elever i april 2019. Kurator ansvarar för enkätundersökning.</p>
<p>Norgårdensskolan 7-9/Grundsärskolan har som mål att alla skall ha ett vårdat språk.</p>	<p>7-9/ Grundsärskolan Alla klasser arbetar kontinuerligt med målet vårdat språk som en del i värdegrundsarbetet. Sker på kf tid./studiepass.</p> <p>Alla vuxna ska direkt markera vid förekomst av ovårdat språk. Personal har ett vårdat språk till varandra.</p>	<p>7-9/Grundsärskolan All personal</p> <p>Fortsätta arbetet under läsåret 2018/2019. Alla åk 7 arbetar med Att på olika sätt aktivt arbeta med målet vårdat språk. T ex. i samband med att åk 7 arbetar med planen i börja.</p>	<p>7-9/Grundsärskolan Enkätundersökning Utvärdering till elever och personal i april 2018</p>	<p>7-9/Grundsärskolan Enkätundersökning till elever och personal i april 2019. Kurator ansvarar för enkätundersökning/utvärdering</p>

6. Riktlinjer och rutiner för att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.

6.1. Förhållningssätt

Uddevalla kommun som utbildningsanordnare accepterar inte någon form av trakasserier eller sexuella trakasserier. Alla barn och elever har rätt att mötas med öppenhet, respekt och professionalism och vistas i en miljö som är fri från trakasserier.

Riktlinjerna är ett stöd till chefer och medarbetare och den ska tydliggöra de olika personernas ansvar. Alla chefer och medarbetare ska känna till innehållet i dessa riktlinjer.

6.2. Syfte

Inom barn och utbildningsförvaltningens verksamheter ska:

- ett förebyggande och främjande arbete planeras, organiseras, genomförs och följas upp
- det finnas rutiner som gör det möjligt att på ett tidigt stadie fånga upp signaler om trakasserier och sexuella trakasserier
- om trakasserier eller sexuella trakasserier upplevs, de utredas snabbt och på ett respektfullt sätt, och eventuella åtgärder ska vidtas omgående för att få situationen att upphöra

6.3. Vad menas med trakasserier och sexuella trakasserier?

Diskrimineringslagen definierar vad trakasserier och sexuella trakasserier innebär, nämligen följande:

Trakasserier: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Sexuella trakasserier: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

6.4. Förebyggande åtgärder

Följande generella åtgärder är viktiga för att förebygga trakasserier och sexuella trakasserier:

- Informera och utbilda personal i hur man förebygger, identifierar och hanterar fall av trakasserier och sexuella trakasserier. Chefer har ett särskilt ansvar att förebygga.
- Alla medarbetare på enheten ska involveras i arbetet samt barn/elever (samverkansskyldighet).
- Riktlinjerna ska regelbundet följas upp och utvärderas.
- Chefen ansvarar för att nyanställda informeras om riktlinjernas innehåll.

6.5. Ansvar

Förskolechefens/rektors ansvar

- Förskolechefen/rector har det yttersta ansvaret för att informera barn, elever och medarbetare att trakasserier och sexuella trakasserier inte accepteras.
- Arbetsmiljölagen omfattar den som genomgår utbildning, med undantag av barn i förskola och elever i fritidshem. Förskolechefen/rector har ansvaret för arbetsmiljön och har fått arbetsmiljöuppgifter tilldelade sig i det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Det är enligt diskrimineringslagen utbildningsanordnaren som har ansvar för att barn och elever inte diskrimineras i sina verksamheter. Diskrimineringslagen beskriver även att utbildningsanordnare ska arbeta för att främja lika rättigheter och möjligheter för barn, elever och studenter, så kallade aktiva åtgärder. Utbildningsanordnare har även ett ansvar att förebygga och förhindra trakasserier och sexuella trakasserier.
- Förskolechef/rector har ansvar att upprätta plan mot kränkande behandling, att säkerställa att rutiner finns på enheten och dokumentera arbetet i enlighet med diskrimineringslagen. Förskolechef/rector har även ett ansvar att se till att planer och rutiner följs, analysera, vidta åtgärder och följa upp.
- När förskolechef/rector får en anmälan från personal, elev, vårdnadshavare eller annan att händelse inträffat, där barn eller elev upplever sig trakasserad/sexuellt trakasserad, ska en anmälan omgående ske till huvudmannen. Utredningen behöver inte vara klar innan anmälan sker. Blankett finns på Inblicken.
- Förskolechef/rector har ett ansvar att se till att utredningen genomförs sakligt och noggrant och så långt det är möjligt ger en god bild av vad som inträffat. Utredning ska inte genomföras av någon som är direkt berörd av händelsen.
- Förskolechef/rector har ett ansvar att se till att åtgärder vidtas för att förhindra att liknande händelser inträffar igen.
- Förskolechef/rector har ett ansvar att se till att elevhälsan samt eventuellt andra aktörer medverkar för råd och stöd när så behövs. Om det är personal som utpekas som den som utsatt barnet/eleven ska kontakt tas med kommunens HR-avdelning för konsultation.
- Förskolechef/rector har ett ansvar att se till att berört barn/elev samt vårdnadshavare informeras om enhetens arbete och vilka åtgärder som vidtas samt hur uppföljning ska ske.
- Förskolechef/rector har ett ansvar att se till att dokumentation av händelsen, utredningen, anmälningar samt åtgärder sker på ett korrekt sätt.

Medarbetarnas ansvar

- Ingen medarbetare får utsätta barn och elever för trakasserier eller sexuella trakasserier.

- Alla anställda har ett ansvar att påtala arbetsmiljöbrister till sin chef och bidra till att upprätthålla en miljö fri från trakasserier och sexuella trakasserier.

Om medarbetare får kännedom om att barn/elever upplever trakasserier eller sexuella trakasserier ska följande åtgärder vidtas:

- Anmäl till förskolechef/rektor att du fått kännedom om händelsen. Blanketter för detta finns på Inblicken. Anmälan ska ske omgående och utredningen behöver inte vara klar.
- Dokumentera händelsen så noggrant som möjligt.
- Förskolechef/rektor informerar om vem som är ansvarig att utreda, såvida det inte finns antagna rutiner för detta.

7. Upptäcka, anmäla, utreda, vidta åtgärder och följa upp

7.1. Dessa rutiner har enheten för att upptäcka kränkningar, diskriminering och trakasserier:

Forum som finns för upptäckt av trakasserier, diskriminering eller kränkande behandling:

- Information från elever, personal och föräldrar
- Klassråd/elevråd
- Elevhälsoteamet
- Elevhälsoarbetet
- Enkäter
- Samtal, enskilt eller i grupp
- Lednings- och arbetslagsmöten
- Utvecklingssamtal
- Observationer av elever, personal
- Samtal i anslutning till raster
- Sociogram
- Rastvakter och skolvärd

7.2. Dessa rutiner har enheten för att anmäla:

Den personal på skolan som upptäcker/får kännedom om att någon är utsatt för kränkningar ansvarar för att vidta nödvändiga åtgärder omgående så att kränkningen upphör. Även om personalen inledningsvis bedömer att det inte är en kränkning är det elevens upplevelse som medför att en anmälan ska ske. Uddevalla kommun har gemensamma rutiner och blanketter för anmälan från personal till rektor om elev upplever kränkning. Personalen är skyldig att skyndsamt anmäla kränkningen till rektor genom att fylla i blanketten ”anmälan till chef om kränkande handling” som finns på inblicken, teamdrive eller ProReNata. Rektor anmäler skriftligt och skyndsamt kränkningen till huvudmannen och meddelar att utredning startar. Klassföreståndare ansvarar företrädesvis för utredning, kontinuerlig uppföljning och utvärdering av vidtagna åtgärder.

7.2.1. Vad gör jag som elev om jag upplever/upptäcker diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och vill anmäla det?

Om du som elev känner dig kränkt eller upptäcker att någon annan är kränkt, diskriminerad eller trakasserad är det viktigt att du berättar det för någon vuxen. Det kan vara en förälder, en lärare, socialpedagog, skolsköterska, specialpedagog, skolvärd, kurator, rektor, eller någon annan som du känner förtroende för.

7.2.2. Vad gör jag som förälder eller anhörig om jag upplever/upptäcker att mitt barn eller annan elev blir utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och vill anmäla det?

Om man som förälder eller anhörig upplever/ upptäcker att mitt barn eller annan elev/ elever blir utsatt kränkning, diskriminering eller trakasserier vänder man sig till klassläraren, någon ur elevhälsan eller rektor. Det viktigaste är att skolan snarast får kännedom om att en elev är utsatt, för att på så sätt snarast kunna förändra elevens situation samt påbörja utredning.

7.2.3. Så här anmäler personalen kränkning/diskriminering till rektor/förskolechef

Den skolpersonal som upptäcker/får kännedom om kränkningen anmäler skyndsamt till rektor genom att fylla i blanketten ”Anmälan till chef/huvudman om kränkande handling” som finns på Inblicken, teamdrive och ProReNata. Blanketten lämnas till rektor. Alla vårdnadshavare skall informeras.

7.2.4. Så här anmäler rektor/förskolechef utredning om kränkning/diskriminering till huvudmannen

Rektor anmäler skyndsamt kränkningar genom att sända vidare blanketten ”Anmälan till chef/huvudman om kränkande handling” till huvudmannen.

7.3. Dessa rutiner har verksamheten för att utreda

Efter anmälan ansvarar företrädesvis klassläraren/fritidspersonal för att omständigheterna kring händelsen utreds skyndsamt när det kommit till verksamhetens kännedom. Det är viktigt att skolans personal pratar enskilt med var och en för att få en så tydlig bild som möjligt och kunna analysera orsakerna. Varje elev har rätt att ge sin egen bild av det inträffade. Vårdnadshavare informeras om utredningen och kan även förekomma som uppgiftslämnare. Ytterligare samtal med inblandade elever bokas in under utredningstiden för att eventuellt få ytterligare uppgifter samt för uppföljning. I samråd med rektor görs en bedömning om anmälan till andra myndigheter krävs (socialtjänst, polis eller arbetsmiljöverket).

7.4. Åtgärda och sätta stopp för kränkningarna och trakasserierna (när de inträffat)

Syftet med de åtgärder som genomförs på såväl kort som lång sikt är att kränkningarna eller trakasserierna ska upphöra. Vilka åtgärder verksamheten genomför i ett specifikt fall beror på vad utredningen i just det fallet visar.

7.4.1. Så här arbetar enheten med att bedöma vilka åtgärder som behövs:

Kan händelsen klassificeras som just en enstaka händelse och de inblandade ser sin del och visar på att det inte kommer ske igen kan ärendet avslutas redan här. Det är viktigt att det följs upp med de berörda eleverna för att säkerställa att det inte fortgår.

En utredning är i sig en åtgärd. Samtalen lyfter inte bara fram information utan kan bli en stund av reflektion för individen. Insikt och förståelse för vad som hände och hur det blev för den andre är den vanligaste utgången. Utifrån det kan också en förändring ske.

När det är uppenbart att kränkningen är systematisk, alltså sker upprepade gånger och med avsikt att skada eller utsätta någon för obehag fortgår utredningen med åtgärder på olika nivåer. Vårdnadshavare informeras alltid. Utredaren skall ta hjälp från sitt eget eller andra arbetslag i utredning och åtgärder. Rektor ska informeras och elevhälsan ska konsulteras. Exempel på åtgärder: återkommande samtal med barn, elever och vårdnadshavare, ökad uppsikt, ökad personaltäthet kring den eller de som kränker, insatser med hjälp av kurator, socialpedagog eller psykolog, disciplinära åtgärder inom ramen för skollagen och arbetsrättsliga regler.

Det kan vara många elever inblandade i ett första skede. Det kan röra sig om så kallade ”medlöpare”, de som ser/hör på utan att ingripa. Oftast finner flertalet insikt och ändrar sitt beteende och förändring sker. För de som fortsätter pågår åtgärd fram till dess att det kan påvisas att kränkningarna upphört. Avslut och summering av situationen rapporteras till rektor och lyfts i elevhälsan.

7.4.2. Så här arbetar enheten med dokumentation av åtgärderna:

Vid alla samtal i utredningsarbetet förs anteckningar. För personal finns en särskild checklista/rutinbeskrivning. Skriftlig dokumentation utgörs av kartläggning, analys och planering av framtida åtgärder. Dokumentationen avslutas med beslut från utredare. Återkoppling sker till berörda. Dokumentationen förvaras av utredare under pågående utredning. När ett ärende avslutas görs en beskrivning och bedömning som motiverar avslut. Åtgärdsprogram kan bli aktuellt och ska upprättas av ansvarig lärare utifrån särskild plan och lagstiftning om detta.

7.4.3. Så här arbetar enheten med uppföljning av åtgärderna:

Uppföljning sker av skolpersonal tillsammans med elev för att kontrollera att kränkningarna upphört.

7.4.4. Så här arbetar enheten med utvärdering av åtgärderna:

Utvärdering sker av skolpersonal tillsammans med elev. Samtal sker vid behov även med föräldrar. Utvärdering kan även ske i elevhälsoteamet.

7.4.5. Så här informeras berörda barn/elever/vårdnadshavare om enhetens åtgärder:

Den som genomför utredningen samtalar med vårdnadshavare och elev om åtgärden.

8. Klagomålshantering samt tillsyn över att bestämmelserna följs

Om du är missnöjd över hur verksamheten hanterat ett ärende om kränkning eller diskriminering ska du i första hand vända dig till rektorn/förskolechefen. Om du inte är nöjd med rektors åtgärder kan du vända dig till verksamhetschefen. Ytterligare information om detta återfinns på kommunens hemsida.

Om du ändå inte är nöjd med hanteringen kan du vända dig till Barn- och elevombudet (BEO). De har tillsyn över att bestämmelserna i skollagen följs. Diskrimineringsombudsmannen har tillsyn över att bestämmelserna i diskrimineringslagen följs.

Kontaktuppgifter:

Rektor för årskurs F-6 Martin Adeteg
Telefonnummer 0522-69 71 56
E-post: martin.adeteg@uddevalla.se

Rektor för årskurs 7-9 samt grundsärskolan 7-9
Christina Almqvist
Telefonnummer: 0522-697251
E-post: christina.almqvist@uddevalla.se

Verksamhetschef:
Peter Madsen
Telefonnummer: 0522-697008
E-post: peter.madsen@uddevalla.se

Barn och elevombudet (BEO)
E-post: beo@skolinspektionen.se
Telefon: 08-586 080 00

-BEO informerar om lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling och ger råd om hur lagen skall användas.

-BEO hjälper barn och elever tillrätta så att de kommer till rätt ombudsman i de fall ombudet själv inte kan ta hand om ärendet.

- BEO följer upp ärendet.
- BEO företräder barnet eller eleven i domstol i en skadeståndsvist.

Skolinspektionen

E-post: skolinspektionen@skolinspektionen.se

Telefon: 08-586 080 00

Diskrimineringsombudsmannen

Box 3686

103 59 Stockholm

e-post: do@do.se

Telefon: 08-120 20 700

Diskrimineringsombudsmannen (DO) är en statlig myndighet som arbetar mot diskriminering och för allas lika rättigheter och möjligheter. Det gör myndigheten främst genom att se till att diskrimineringslagen följs.

Målet för arbetet är ett samhälle där människors lika rättigheter och möjligheter respekteras – oavsett kön, könsidentitet och könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.